

bekend staand *Aussenkommando* gezonden¹) – Hurkmans, de laatste *Lagerälteste* van Amersfoort, werd zijn opvolger. Op hem komen wij nog terug.

★

Van de ca. tweehonderdvijf-en-tachtig gevangenen die in Vught (het *Judendurchgangslager* uitgezonderd) omgekomen zijn in de bijna twintig maanden waarin het kamp bestaan heeft, hebben tweehonderdnegen het leven verloren in de eerste vier maanden: vier-en-vijftig in januari '43, honderddertien in februari, zes-en-twintig in maart, zestien in april. Die eerste periode is voor de gevangenen dus veruit de zwaarste geweest. Zij kwamen namelijk in een kamp terecht dat niet afgebouwd was: het keukengebouw was nog niet klaar en er kon dus maar weinig warm eten of drinken verschaft worden², in de meeste barakken waren de ramen nog niet aangebracht, er waren nog geen matrassen en dekens – die noodtoestand duurde ongeveer een week. Goed drinkwater was er ook al niet: er was een verkeerde boring verricht en het water dat opgepompt werd, zat vol ongerechtigheden. Douches ontbraken. Te bedenken valt dan verder, en vooral, dat de bijna drieduizend gevangenen uit Amersfoort die in grote transporten het *Schutzhaftlager*-Vught binnengevoerd werden, ernstig verzwakt waren als gevolg van de honger die zij hadden geleden. Het eerste transport, ca. tweehonderdvijftig mannen, arriveerde op woensdag 13 januari, het tweede dat veel groter was (ca. tweeduizend mannen) drie dagen later: op zaterdag 16 januari. 'n Leger van lichamelijke en geestelijke wrakken strompelt', aldus de gevangene A. Santegoeds (een caféhouder uit Schijndel die al elf maanden in Amersfoort gevangen gezeten had),

'na een mars van drie kwartier vanaf het station, het kamp binnen. Velen worden door hun kameraden ondersteund, enkelen die niet meer kunnen, worden zelfs gedragen. Bij de ingang van het kamp slaan allen toch nieuwsgierig hun ogen

¹ In het *Judendurchgangslager* deed het gerucht de ronde dat Lennertz afgezet en in de 'bunker' gestopt zou zijn omdat hij op homoseksuele handelingen zou zijn betrapt; de door ons weergegeven reden van zijn 'val' is op schrift gesteld door de politieke gevangene uit het *Schutzhaftlager* die na de bevrijding in het kader van de bijzondere rechtspleging een rapport over Lennertz geschreven heeft. ² Alleen de *Kapo's* kregen toen voldoende warm eten: uit de keuken van de SS. Zij hadden ook in Vught permanente voorrechten: zij werden niet kaalgeknipt en zij droegen schoenen in plaats van klompen. Dat zij steeds ook beter te eten hadden, niet hard moesten werken en niet mishandeld werden, spreekt vanzelf.